

**ประเทศไทย: ยกเลิกการจำกัดสิทธิ
ในระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง**

กรกฎาคม 2559

AMNESTY
INTERNATIONAL

ในวันที่ 7 สิงหาคม 2559 ประเทศไทยจะจัดให้มีการลงประชามติระดับชาติต่อร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งจากทหาร การลงประชามติครั้งนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของ “โรดแมปสามชั้น” เพื่อการเปลี่ยนผ่านทางทางการเมืองของประเทศไทย ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นรัฐบาลทหารที่ปกครองประเทศได้ประกาศไว้ ไม่นานหลังยึดอำนาจด้วยการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา ทหารไทยได้ปราบปรามบุคคลและหน่วยงานที่ออกมาวิพากษ์วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญหรือตั้งคำถามต่อความชอบธรรมของการลงประชามติ รายงานฉบับย่อนี้อธิบายถึงข้อกังวลของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลที่มีต่อการจำกัดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมในช่วงก่อนจะถึงลงประชามติ

ประกาศคำสั่งและกฎหมายที่จำกัดสิทธิ

ที่ผ่านมา แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้แสดงข้อกังวลหลายครั้งเกี่ยวกับกฎหมายและประกาศคำสั่งของรัฐบาลไทย ที่มีลักษณะละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเป็นการจำกัดอย่างเกินกว่าเหตุต่อสิทธิหลายประการ เกินกว่าข้อยกเว้นที่มีในกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งเรายังกระตุ้นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายและประกาศคำสั่งดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศไทย¹ องค์การของเราจึงยินดีที่รัฐบาลประกาศเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2559 ถึงแผนการที่จะยกเลิกข้อกำหนดให้นักการเมืองต้องขออนุญาตก่อนจะเดินทางไปต่างประเทศ “ทั้งนี้เพื่อสะท้อนถึงสถานการณ์การเมืองที่ดีขึ้นและลดความตึงเครียดทางการเมืองก่อนจะถึงการลงประชามติ”²

นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า รัฐบาลไม่ “ประสงค์จะละเมิดสิทธิของใคร” และเขาให้คุณค่ากับ “การพูดอย่างเสรี โดยไม่ผิดกฎหมาย” โดยถือว่าเป็นพื้นฐานของสังคมที่เข้มแข็ง³ ด้วยเหตุดังกล่าว แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลจึงเน้นย้ำข้อเรียกร้องของเราให้รัฐบาลยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และในเวลาเดียวกันให้ยุติการบังคับใช้กฎหมายและประกาศคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและการลงโทษโดยไม่จำเป็นและอย่างไม่ชอบธรรมต่อการใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุม โดยมีประเทศต่างๆ อย่างน้อย 10 แห่งที่มีข้อเสนอแนะคล้ายคลึงกันต่อรัฐบาลไทยในระหว่างการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน (Universal Periodic Review) ครั้งที่ 25 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2559⁴

¹โปรดดู แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, *ประเทศไทย: การปรับทัศนคติ: 100วันภายใต้กฎอัยการศึกThailand: Attitude Adjustment: 100 Days Under Martial Law*(Index number: ASA 39/011/2014), 11 กันยายน 2557 จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/ASA39/011/2014/en/>

²“รัฐบาลทหารได้รับคำชมเนื่องจากแผนที่จะยกเลิกคำสั่งห้ามเดินทาง” “Junta wins praise for plan to lift travel ban,” *The Nation*, 29พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.nationmultimedia.com/webmobile/politics/Junta-wins-praise-for-plan-to-lift-travel-ban-30286927.html>

³“รายการคืนความสุขให้คนในชาติของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี” รัฐบาลไทย, 1กรกฎาคม 2559 จาก <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/speech-2/item/104765-id>

⁴คณะมนตรีสิทธิมนุษยชน (Human Rights Council), รายงานงานคณะกรรมการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนกรณีประเทศไทย, UN Doc. No. A/HRC/WG.6/25/L.13

แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลจึงเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในกฎหมายและประกาศคำสั่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

คำสั่งหัวหน้า คสช.ที่3/2558⁵ ซึ่งห้าม “การชุมนุมทางการเมืองของบุคคลห้าคนหรือกว่านั้น” และยังกำหนดโทษอาญาเมื่อมีการฝ่าฝืนโดยเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ 3/2558 ยังให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารในการปิดกั้นการเผยแพร่บทความ หนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดกรณีที่น่าเห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อ “ความมั่นคงของชาติหรือความสงบเรียบร้อย” แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลรู้สึกเสียใจที่กฎหมายนี้เป็นการจำกัดโดยพลการและเกินกว่าเหตุต่อการใช้สิทธิมนุษยชนที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุม คำสั่งนี้ยังอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ทหารที่ได้รับการแต่งตั้งสามารถควบคุมตัวบุคคลโดยไม่มีข้อหาหรือไม่ต้องเข้ารับการไต่สวน เป็นการควบคุมตัวในสถานที่อย่างไม่เป็นทางการไม่เกินกว่าหนึ่งสัปดาห์ และไม่มีมาตรการคุ้มครองสิทธิไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงทนายความ ครอบครัว หรือศาล ในทางปฏิบัติแล้ว คำสั่งนี้ได้ถูกใช้เพื่อดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประท้วงอย่างสงบและการชุมนุมสาธารณะอื่นๆ รวมทั้งการควบคุมตัวโดยพลการต่อผู้วิพากษ์วิจารณ์อย่างสงบ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559⁶ ซึ่งเป็นกฎหมายกำกับดูแลการลงประชามติในวันที่ 7 สิงหาคมและรัฐบาลได้นำมาใช้ในลักษณะที่เป็นการเหี้ยมโหดและเป็นการกระทำโดยพลการ เป็นการพุ่งเป้าโจมตีบุคคลที่ต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญมาตรา 61 ของพระราชบัญญัติฯ กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปีสำหรับ “ผู้ใดดำเนินการเผยแพร่ข้อความ ภาพ เสียง ในสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือในช่องทางอื่นใด ที่ผิดไปจากข้อเท็จจริงหรือมีลักษณะรุนแรง ก้าวร้าว หยาดคาย ปลุกกระตมหรือข่มขู่โดยมุ่งหวังเพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียงให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย” ซึ่งได้ถูกใช้เพื่อตั้งข้อหาบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลกังวลอย่างยิ่งต่อบทบาทของพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิอย่างไม่ชอบธรรมก่อนจะถึงการออกเสียงประชามติ

ประกาศ คสช.ที่39/2557 และภาคผนวก⁷ จำกัดการจัดกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลที่หลากหลายรวมทั้งนักการเมืองและตัวแทนภาคประชาสังคม ภายหลังได้รับการปล่อยตัวจากการควบคุมตัว การละเมิดข้อจำกัดเหล่านี้อาจส่งผลให้ได้รับโทษจำคุกไม่เกินสองปี แอมเนสตี อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลกังวลว่าข้อบัญญัติเหล่านี้เป็นการจำกัดอย่างไม่ชอบธรรมและยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่เคยถูกควบคุมตัว และสร้าง ความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่น

⁵คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่3/2558, “คำสั่งที่ชี้แทนกฎอัยการศึก” 1 เมษายน 2558

⁶พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญพ.ศ.2559

⁷ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 39/2557 กำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวบุคคลที่ถูกเรียกตัวโดยคสช. 25 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.thaigov.go.th/en/announcement-2/item/83708-id83708.html>; ภาคผนวกของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 40/2557 จาก <http://www.thaigov.go.th/en/announcement-2/item/83709-id83709.html>

คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่41/2559⁸ ซึ่งให้อำนาจกับองค์กรอิสระอย่างคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในการสั่งปิดสถานีโทรทัศน์หรือวิทยุที่ละเมิดคำสั่ง คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และตัดสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่ง คำสั่งเหล่านี้ห้ามการเผยแพร่เนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อระบอบการเมือง สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือความมั่นคงของชาติ และการวิพากษ์วิจารณ์ “อย่างไม่สุจริต” ต่อ คสช. รวมทั้งการเรียกร้องให้มีการรวมตัวเพื่อ “ต่อต้าน” ทางกร แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลกังวลว่าอำนาจในการสั่งปิดสื่ออย่างกว้างขวางแบบนี้ กสทช. ได้รับเช่นนี้ รวมทั้งข้อบทที่คลุมเครือเกี่ยวกับเนื้อหาซึ่งเป็นสิ่งต้องห้าม อาจนำไปสู่การจำกัดอย่างกว้างขวางต่อการแสดงความคิดเห็น และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก

การจับกุม การควบคุมตัว และการดำเนินคดี

ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา ทางกรไทยได้ใช้อำนาจตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญเพื่อควบคุมตัวและจับกุมตัวบุคคลโดยพลการ รวมทั้งการแจ้งข้อหาและการดำเนินคดีกับบุคคลซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติอย่างสงบ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลได้แสดงข้อกังวลต่อการจับกุมที่จังหวัดสมุทรปราการเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559 กรณีนักศึกษาและนักกิจกรรม 13 คนที่ถูกจับกุมระหว่างการแจกใบปลิวโดยเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์โหวตไม่รับ⁹ บุคคลทั้ง 13 คนอาจได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปีและได้รับโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญและคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558

การจับกุมแกนนำนักศึกษาสี่คนและผู้สื่อข่าวหนึ่งคนเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559 ทำให้เกิดคำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับพันธกิจของรัฐบาลไทยที่มีต่อการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก่อนจะถึงการออกเสียงประชามติ บุคคลทั้งห้าได้รับการประกันตัวออกมาโดยถูกแจ้งข้อหาตามมาตรา 61 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ มีรายงานข่าวว่า แกนนำนักศึกษาสามคนถูกจับกุมหลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจค้นรถยนต์ของพวกเขาที่จังหวัดราชบุรี และพบเอกสารที่ทางการมองว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ¹⁰ มีรายงานว่านายทวีศักดิ์ เกิดโศคา ผู้สื่อข่าวได้ถูกจับกุมเนื่องจากเจ้าหน้าที่พบว่าโดยสารมาในรถคันเดียวกับนักศึกษา แม้ในความจริงเขาทำหน้าที่รายงานข่าว โดยไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาแต่อย่างใด¹¹

⁸คำสั่งหัวหน้าคสช.ที่41/2559, 13กรกฎาคม 2559

⁹แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ผู้จัดกิจกรรมอย่างสงบ 13 รายอาจต้องเข้ารับการไต่สวน” “13 Peaceful Activists Facing Trial” (Index: ASA 39/4386/2016), ปฏิบัติการด่วน, 4กรกฎาคม 2559 จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/4386/2016/en/>

¹⁰Human Rights Watch, “ประเทศไทย: นักกิจกรรม ผู้สื่อข่าวถูกจับเนื่องจากการรณรงค์โหวตโน” “Thailand: Activists, Journalist Arrested for Vote-No Campaign,” แถลงการณ์ 12กรกฎาคม 2559 จาก <https://www.hrw.org/news/2016/07/12/thailand-activists-journalist-arrested-vote-no-campaign>

¹¹Reporters without Borders, “RSFกระตุ้นรัฐบาลทหารไทยให้ยกเลิกข้อหาต่อผู้รายงานข่าวผ่านเว็บไซต์” (RSF Urges Thai junta to drop charges against website reporter,” แถลงการณ์, 11กรกฎาคม 2559 จาก <https://rsf.org/en/news/rsf-urges-thai-junta-drop-charges-against-website-reporter>

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังกังวลกับการที่รัฐบาลดำเนินคดีประธานแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และแกนนำอีก 18 คนของกลุ่มการเมืองนี้ ในข้อหาละเมิดคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2558 โดยทางการได้เข้าไปขัดขวางการจัดพิธีอย่างสงบที่สำนักงานของพวกเขาในระหว่างการเปิดตัวศูนย์ปราบโกงประชามติ¹² ทางการยังได้สั่งปิดศูนย์ปราบโกงประชามติทั่วประเทศ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังมีข้อสังเกตว่าภายใต้การปกครองของ คสช. นักกิจกรรม นักการเมือง นักปกป้องสิทธิมนุษยชนและบุคคลอื่น ๆ ถูกจับกุมและดำเนินคดีเพียงเพราะแสดงความเห็นอย่างสงบในประเด็นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการออกเสียงประชามติที่กำลังจะมีขึ้น บุคคลเหล่านี้ประกอบด้วยผู้ที่ประท้วงต่อต้านระบอบทหาร การจัดการชุมนุมเพื่อรำลึกเหตุการณ์ทางการเมือง การล้อเลียนเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และการแสดงความสนับสนุนกลุ่มการเมืองบางแห่ง¹³ นอกจากนี้กฎหมายและประกาศคำสั่งข้างต้นแล้ว ยังมีการนำประมวลกฎหมายอาญาของไทยในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการล้มล้างการปกครอง การหมิ่นประมาททางอาญา และการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ รวมทั้งพระราชบัญญัติการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ มาใช้อย่างกว้างขวางเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลเหล่านี้¹⁴

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลขอเรียกร้องรัฐบาลไทยให้ปล่อยตัวและยกเลิกข้อหาต่อบุคคลที่ถูกดำเนินคดีเพียงเพราะใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบ โดยทันทีและอย่างไม่มีเงื่อนไข และให้ยกเลิกหรือปฏิรูปกฎหมายและประกาศคำสั่งที่จำกัดการใช้สิทธิเหล่านี้เกินกว่าข้อยกเว้นที่กระทำได้ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

---

¹²Human Rights Watch, “ประเทศไทย: รัฐบาลทหารสั่งห้ามการตรวจสอบการออกเสียงประชามติ” “Thailand: Junta Bans Referendum Monitoring,” แถลงการณ์ 21 มิถุนายน 2559 จาก <https://www.hrw.org/news/2016/06/21/thailand-junta-bans-referendum-monitoring>

¹³โปรดดู อย่างเช่นแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “นักกิจกรรมอาจได้รับโทษจำคุกห้าปีเนื่องจากเปิดโปงการทรมาน” “Activists Face 5 Years for Reporting Torture” (Index: ASA 39/4292/2016) ปฏิบัติการด่วน, 21 มิถุนายน 2559 จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/4292/2016/en/>; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กแปดคนถูกตั้งข้อหาและรอการไต่สวน” “Eight Facebook Users Charged, Awaiting Trial” (Index: ASA 39/4163/2016), ปฏิบัติการด่วน 3 มิถุนายน 2559 จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/4163/2016/en/>; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “นักกิจกรรมที่ชุมนุมอย่างสงบถูกจับกุม ถูกตั้งข้อหา” “Peaceful Activists Arrested, Facing Charges” (Index: ASA 39/3289/2016), ปฏิบัติการด่วน 22 มกราคม 2559 จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/3289/2016/en/>; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “ประเทศไทย: บทลงโทษคดีหมิ่นฯ ที่สูงเป็นประวัติการณ์เน้นให้เห็นความสุดโต่งของการปราบปรามในประเทศไทย” “Record lèse-majesté sentences highlight growing extremes of repression in Thailand” (Index: ASA 39/2253/2015), public statement, 7 สิงหาคม 2558 จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/2253/2015/en/>; แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, “นักศึกษาที่ประท้วงได้รับการปล่อยตัว แต่ต้องเข้ารับการไต่สวนจากศาล” “Student Protesters Released, but Face Trial” (Index: ASA 39/2066/2015), ปฏิบัติการด่วน จาก <https://www.amnesty.org/en/documents/asa39/2066/2015/en/>

¹⁴พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 112, 116, และ 326; พระราชบัญญัติการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

การขัดขวางการอภิปรายสาธารณะและการตรวจสอบการออกเสียงประชามติ

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังกังวลกับการที่รัฐบาลไทยมีคำสั่งห้ามหรือไม่สนับสนุนกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติรัฐธรรมนูญที่กำลังจะมีขึ้น ทางกรได้สั่งให้ยกเลิกกิจกรรมหลายอย่างซึ่งเป็นการอภิปรายเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญและการออกเสียงประชามติที่มีขึ้น และมีรายงานว่าทางการยังเฝ้าติดตามและคุกคามบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติอย่างสงบ¹⁵ นอกจากนี้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลยังรู้สึกเสียใจต่อการตัดสินใจของรัฐบาลที่สั่งห้ามการเปิดศูนย์ปราบโกงประชามติของ นปช. รวมทั้งการแจ้งข้อหาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลกังวลเกี่ยวกับรายงานที่ระบุว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้มีถ้อยแถลง ซึ่งขัดแย้งกับพันธกิจของรัฐบาลที่ประกาศไว้ว่าจะสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงออกกล่าวคือ ในวันที่ 19 เมษายน 2559 มีรายงานข่าวว่านายกรัฐมนตรี้ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับผู้วิพากษ์วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ โดยระบุว่า

พวกเขาไม่มีสิทธิ์จะบอกว่าไม่เห็นชอบ [กับร่างรัฐธรรมนูญ] ... ผมไม่อนุญาตให้ใครจัดอภิปรายหรือจัดแถลงข่าวเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ถ้าพวกเขาขัดขืนคำสั่งของผม ก็จะถูกจับกุมและจำคุก 10 ปี ไม่มีใครได้รับการยกเว้นเมื่อพระราชบัญญัติประชามติจะมีผลบังคับใช้ [ภายหลังประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา] แม้แต่สื่อก็จะจับ ทำไมพวกคุณไม่เคารพกฎหมาย มาถามเกี่ยวกับประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนอยู่ตลอดเวลาทำไม?¹⁶

ในวันที่ 18 เมษายน 2559 มีรายงานว่ารองนายกรัฐมนตรี้ประวิตร วงษ์สุวรรณให้สัมภาษณ์ว่า “คุณจะไม่ชอบหรือไม่ชอบ [ร่างรัฐธรรมนูญ] แต่อย่าแสดงออกมา [ต่อสาธารณะ] ให้เก็บไว้ในใจของคุณเอง คนที่ใส่เสื้อ “โหวตโน” หรือ “โหวตเฮส” ก็ต้องถูกจับถอดเหมือนกัน”¹⁷

---

¹⁵“คำสั่งห้ามของทหารไม่ให้มีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ” “Military orders ban on seminar on draft charter,” *Prachatai English*, 4 เมษายน 2559 จาก <http://prachatai.com/english/node/6004>; “การสัมมนาเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญต้องถูกยกเลิกเนื่องจากคำสั่งห้ามชุมนุมทางการเมืองของรัฐบาลทหาร” “Seminar on draft charter aborted over junta’s political gathering ban,” *Prachatai English*, 27 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://prachatai.org/english/node/5889>; “กลุ่มต่าง ๆ เรียกร้องให้คสช. ยุติการคุกคามหรือการสั่งยกเลิกกิจกรรม” “Group tells NCPO ‘stop the intimidation’ as events shut,” *The Nation*, 15 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://www.nationmultimedia.com/politics/Groups-tells-NCPO-stop-the-intimidation-as-events--30279305.html>; JanjiraLinthong, “บทสัมภาษณ์นักกิจกรรมที่ตรวจสอบการออกเสียงประชามติของรัฐบาลทหาร” “Interview with activist challenging Thai junta on referendum,” *Prachatai English*, 20 เมษายน 2559 จาก <http://prachatai.org/english/node/6056>

¹⁶Hanis Maketab, “รัฐบาลทหารประกาศอย่างชัดเจนว่าไม่สนใจในประชาธิปไตย” “Thai junta makes it clear it is not interested in democracy,” *Asian Correspondent*, 21 เมษายน 2559 จาก <https://asiancorrespondent.com/2016/04/thai-junta-makes-it-clear-it-is-not-interested-in-democracy/>

¹⁷“รัฐบาลห้ามการรณรงค์ ห้ามใส่เสื้อเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ” “Govt bans campaigns, T-shirts on charter vote,” *The Nation*, 19 เมษายน 2559 จาก <http://www.nationmultimedia.com/politics/Govt-bans-campaigns-T-shirts-on-charter-vote-30284223.html>

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเรียกร้องรัฐบาลไทยให้สนับสนุนและคุ้มครองอย่างเต็มที่เพื่อให้มีการใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างเสรี และสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้บุคคลและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นได้อย่างมั่นใจเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญที่กำลังจะมีขึ้น

พันธกรณีของไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ

ในฐานะรัฐภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights -ICCPR) ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องเคารพ คุ้มครอง และปฏิบัติให้เป็นผลซึ่งสิทธิมนุษยชนรวมทั้งสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบ¹⁸

แม้ว่ากฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอนุญาตให้รัฐสามารถออกมาตรการจำกัดบางประการต่อสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุม แต่การจำกัดสิทธิเหล่านั้นกระทำได้เมื่อ (1) เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย (2) มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะบางประการ รวมทั้งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ และการคุ้มครองการสาธารณสุขหรือศีลธรรมอันดี หรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และ (3) มีความจำเป็นอย่างเห็นได้ชัดเพื่อเป้าประสงค์ดังกล่าว¹⁹ การจำกัดสิทธิใด ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดเหล่านี้ย่อมถือเป็นการละเมิดสิทธิเหล่านั้น²⁰

ในส่วนของเสรีภาพในการแสดงออกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Committee) ได้กล่าวไว้ว่า

กรณีของรัฐภาคีอ้างความชอบธรรมเพื่อจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก ต้องมีการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน เฉพาะเจาะจง เป็นรายการถึงภัยคุกคาม และความจำเป็น รวมทั้งความได้สัดส่วนของมาตรการที่นำมาใช้นั้น โดยเฉพาะการพิสูจน์ให้เห็นความเชื่อมโยงโดยตรงและอย่างชัดเจนระหว่างการแสดงออกกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น²¹

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลกังวลอย่างยิ่งต่อเนื้อหาของกฎหมายและประกาศคำสั่งที่กล่าวถึงในรายงานฉบับย่อนี้ และการบังคับใช้ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดเหล่านี้ ส่งผลให้มีรายงานว่ารัฐบาลไทยละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจับกุม การดำเนินคดี และการคุมขังผู้ที่ใช้สิทธิของตน และยังสร้างบรรยากาศซึ่งทำให้ประชาชนหวาดกลัวไม่กล้าแสดงความคิดเห็นทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับร่างรัฐธรรมนูญหรือประเด็นสาธารณะโดยทั่วไป

¹⁸ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รับรองเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2509, G.A. Res. 2200A (XXI), 21 U.N. GAOR Supp. (No. 16) at 52, U.N. Doc. A/6316 (1966), 999 U.N.T.S. 171, มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2519 ข้อ 19, 21 และ 22

¹⁹ กติกา ICCPR ข้อ 19, 21, และ 22

²⁰ ไบรด์คู คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, ความเห็นทั่วไป ฉบับที่ 34, ข้อ 19: เสรีภาพด้านความเห็นและการแสดงออก, UN Doc. CCPR/C/GC/34 (2011), ย่อหน้า. 21-36

²¹ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, ความเห็นทั่วไป ฉบับที่ 34, ข้อ 19: เสรีภาพด้านความเห็นและการแสดงออก, UN Doc. CCPR/C/GC/34 (2011), ย่อหน้า 35

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลขอเรียกร้องรัฐบาลให้แก้ไขข้อกั่วงวลที่ดำรงอยู่มายาวนานในบันทึกนี้ และประกันว่า การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญที่กำลังจะมีขึ้น จะจัดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่บุคคลทุกคนสามารถใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบได้

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล
เป็นขบวนการเพื่อสิทธิมนุษยชนระดับโลก
ความยุติธรรมที่เกิดขึ้น
ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ
สำหรับเราทุกคน

ติดต่อเรา

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

ร่วมพูดคุยกับเรา

www.facebook.com/AmnestyGlobal

@AmnestyOnline